

4.8 Nyhetsbrevene *SAMklang* og *Universitetslegen* 1995–2022

Michael 2022; 19: Supplement 29, 186–91.

I 1995 startet Seksjon for allmennmedisin et nyhetsbrev til alle allmennlegene i helseregionen. En klar motivasjon var å holde legene informert om virksomheten ved instituttet, med tanke på å motivere allmennlegene til å delta som praksislærere. Meldingsbladet SAMklang kom regelmessig til 1998. Fra 2001 gjenoppsto bladet som Universitetslegen og ble trykt som del av Paraplyen, medlemsbladet til legeföreningene i Hordaland og Sogn og Fjordane. Der utgis det fortsatt med fire utgaver årlig.

Forslaget om å utgi et nyhetsbrev hadde bakgrunn i et ønske om å motivere allmennlegene til å delta som praksislærere. Man mente å ha nytte av at allmennlegene var godt informert om virksomheten ved instituttet. Gjennom en slik kommunikasjonskanal kunne seksjonen informere om undervisning, forskning, kurs og andre nyheter, men også ha et forum for innspill fra leserne.

SAMklang – Meldingsblad for Seksjon for allmennmedisin

Et grafisk firma utarbeidet forslag til layout, inkludert logo og førsteside. Noen faste innslag skulle gå igjen, som en kort lederartikkel, presentasjon av doktorgrader, studieplannytt, eksamensoppgaver og adresselister for de tilsatte. I tillegg kunne det være kursomtaler, kursannonser og meldinger til praksislærerne.

Bladet fikk navnet *SAMklang*, og i juni 1995 kom første nummer (figur 1). Det ble først planlagt fire prøvenummer. Fra en rekke leger kom det positive tilbakemeldinger, mange syntes det var kjekt å lese om hva som foregikk ved seksjonen, og mange uttrykker det som positivt med kontakt med seksjonen på denne måten. Vi fikk eksempel på at eksamensoppgavene ble brukt i veiledningsgrupper i spesialitetsutdanningen, at nytteverdien av

SAMklang

Meldingsblad for Seksjon for AllmennMedisin
Universitetet i Bergen

Juni 1995

Innhald

120-planen - ny studieplan i Bergen . . .	3
Legen som lærer - om praksislærerne i allmennmedisin	6
Prøv deg til eksamen	7
Midtsida	
Trenger du et sted å være?	11
Allmennpraktikerstipend .	12
Prosjekt venter på forsker	14
Allmennmedisinsk grunnkurs	15
Kven er vi?	16

Kjære kollega i vestlandsk allmenpraksis!

I handa held du no den første utgåva av SAMklang - meldingsblad frå Seksjon for allmennmedisin ved Universitetet i Bergen til allmennpraktikarane på Vestlandet. Vi har allereie eit breidt samarbeid med mange av dykk, som praksislærarar, kursarrangørar, prosjektmedarbeidarar o.l. Men vi har sakna eit forum der vi kan gje dykk noko informasjon frå det allmennmedisinske undervisnings- og forskingsmiljøet i ei litt uformell form.

I SAMklang vil vi nokre gongar i året skrive om ting av felles interesse, om aktivitetar på seksjonen, og om saker som opptek oss. Vi ønskjer svært gjerne respons frå lesarane, både ris og ros. Vi set også pris på kontakt frå dykk i høve undervisningssaker og forskingsprosjekt. Ei namne- og adresseliste finn du på baksida.

Steinar Hunskår
Bladstyrar

Figur 1: Forsiden av første nummer av SAMklang fra juni 1995. Hvert nummer av SAMklang var på 16 sider, og bladet kom med tre nummer i 1995, fire i 1996 og 1997 og to nummer i 1998. I disse fire årene ble det altså sendt mer enn 200 sider stoff til mer enn 800 mottakere.

presenterte forskningsprosjekt ble diskutert, og at legene satte pris på å bli informert om studieplanendringer og andre forhold som var relevante for praksislærerne.

Økonomisk støtte fra legeforeningen i fire år

Skulle nyhetsbrevet tjene en slik funksjon måtte det ha en viss regularitet, minst fire nummer i året. Det var snakk om ca. 800 mottakere, altså mer enn 3000 utsendelser årlig, til en betydelig kostnad (ca. kr. 16.000 per nummer). Det ble søkt om prosjektstøtte fra Den norske lægeforenings fond til videre- og etterutdannelse av leger (Fond I), i første omgang for fire prøvenummer. Vi fikk innvilget søknaden, og fikk fornyet støtte for de neste årene, men i 1998 mente Fondet at universitetet måtte finansiere tiltaket selv. *SAMklang* sto derfor i fare for å bli nedlagt av økonomiske grunner.

Våren 1998 diskuterte man hvordan bladet eventuelt kunne fortsette. Interessant nok ser det ikke ut til at en ren digital utgivelse ble diskutert som et alternativ på den tiden.

Legeforeningen sentralt stoppet bladet, som så ble reddet av lokalforeningen

Helt overraskende kom det så i juni 1998 en henvendelse fra overlege Fin Resch, leder i Hordaland legeforening. Han skrev blant annet:

Jeg hadde i dag gleden av å motta og legge merke til det interessante lille bladet *SAMklang*. Jeg fant at her var stoff primært av interesse for allmennpraktikere, men også adskillig av mer generell interesse for mange øvrige kolleger, og stoff som var godt innenfor vårt ambisjonsområde for *Paraplyen*! La meg kaste ut noen strøtanker: Hva med en egen Seksjon i *Paraplyen* for *SAMklang*??? Et blad i bladet? Kunne kanskje Bladstyreren tenke seg å bli medredaktør i *Paraplyen*???

Paraplyen er medlemsbladet til legeforeningene i Hordaland og Sogn og Fjordane, og redaktør på denne tiden var Arne Trippestad, professor i kirurgi. Tilbudet var fristende, men det var også motforestillinger: Vi hadde mange mottakere som ikke fikk *Paraplyen*, blant annet i Rogaland og Vest-Agder, i forvaltningen og på Universitetet. Stoffet var til tider ganske internt, men kunne det fungere i en større sammenheng?

Svaret fra *Paraplyen* var likevel veldig positivt, og de ville gjerne tilpasse seg seksjonens behov. Etter møter internt i de aktuelle legeforeningene kom det høsten 1998 et offisielt tilbud om å inkorporere *SAMklang* i *Paraplyen*: Ett års prøveperiode i 1999, ambisjon om seks utgaver årlig. Redaktøren for *SAMklang* skulle ha ansvar for det faglige innholdet av de to sidene i *Paraplyen*, og man var villig til å sende *Paraplyen* til en utvidet adresseliste også i Rogaland og Vest-Agder, samt til noen andre.

Dette med økt distribusjon viste seg imidlertid vanskelig, da den økonomiske avtalen med trykkeriet ville svekkes. Tiden gikk uten at en avtale kom på plass. Først i starten av 2001 var det klart for å relansere *SAMklang*, da under vignetten *Universitetslegen*, og første nummer sto på trykk i april 2001 (figur 2).

PARAPLYEN

UNIVERSITETS LEGEN

Nytt fra Seksjon for allmenntmedisin (SAM), UiB

**Kjære kollega i
vestlandsk allmenntpraksis!**

Redaksjonen i Paraplyen har invitert Seksjon for allmenntmedisin ved Institutt for samfunntmedisinske fag, UiB, til å bidra med ei spalte i bladet. Det er ei utfordring vi gjerne tek. I mange år hadde vi meldingsbladet SAMklang som vart sendt til primærleger og samarbeidspartnarar på heile Vestlandet. Der informerte vi om saker vi arbeide med i grenselandet mellom akademi og praksis, vi orienterte om undervisninga og om forskingsaktivitetar.

Gjennom denne spalta vil vi prøve å presentere stoff som kan vere av allmenn interesse for legane i dei to fylka som får Paraplyen. Kontakt oss gjerne med forslag og kommentarar.

Steinar Hunskaar
steinar.hunskaar@isf.uib.no

SMÅNYTT

- Guri Rørtveit, stipendiat ved Seksjon for allmenntmedisin, er blitt ny fagleg medarbeidar i Tidsskriftet for fagområdet allmenntmedisin
- Tilsaman 10 av 11 tilsette i faste universitetsstillingar ved Seksjon for allmenntmedisin har inngått fastlegeavtalar med listestorleik frå 400 til 1400 personar. Seks av listene er i Bergen kommune
- Edvin Schei har permisjon frå stillinga som fylkeskoordinator for praksislærarane i Hordaland. Janecke Thesen vikarierer inntil vidare i hans stad.
- Seksjonen har fått invitasjon frå Kurskomiteen i Hordaland legeforening om samarbeid om Høstkurset i november 2001.
- Det er igjen god søknad til Allmenntpraktikerstipend frå vår region.
- Filosofisk poliklinikk hatt tatt initiativ til ein artikkelserie om medisin og filosofi som blir trykt i Tidsskriftet ut over våren

**PLASS TIL FLERE
PRAKSISLÆRERE!**

Våren 2002 kommer flere studenter enn før ut til 4 ukers opphold hos praksislærerne i regionen. Dette skyldes økte studentkull som følge av den såkalte 150-planen ved Universitetet i Bergen. Utplasseringen er svært populær, noe evalueringene

Figur 2: I april 2001 gjenoppsto meldingsbladet som *Universitetslegen* med to sider i *Paraplyen*, en ordning som pågår fortsatt. Her første side av første utgave.

Nytt frå Fagområde for allmenmedisin, UiB

STEINAR HUNSKÅR
Institutt for global helse og samfunnsmedisin
steinar.hunskar@uib.no

FASTLEGEN REDDAR LIV!

Fastlegeordninga må forsvare og utviklast, fordi denne typen helseteneste er internasjonalt dokumentert å gje mest helse for pengane, både for den enkelte og frå samfunnet sitt ressursperspektiv. Men både politikarar, folk flest og endatil fastlegar sjølv kan ha vanskar med å beskrive kva det er med denne ordninga som gjer den så effektiv. Her er kortversjonen: Kvar innbygger har frå fødsel til død ein personleg lege å halde seg til over tid, denne legen handterer dei aller fleste helseproblema sjølv, denne legen regulerer tilgangen til spesialisthelsetenesta og attesterer trygdeytningar, samt at fastlegen har ei rekke plikter i høve den enkelte.

Dei sentrale eigenskapane ved ei fastlegeordning er etablert verda over, gjennom WHO, OECD og mange andre uavhengige organisasjonar. Det finst også mykje forskning som viser det same. Men direkte individuelle helseeffektar har vore meir vanskelege å vise.

Denne hausten har eg hatt glede over å vore medforfattar på ei studie om effekten av langvarige lege-pasientforhold, der resultata har fått stor merksemd over heile verda. Førsteforfattar Høgne Sandvik, som er forskar og fastlege i Bergen, har saman med oss medforfattarar publisert ein artikkel i British Journal of General Practice som viser at å ha same fastlege i meir enn 10 år reduserer mortaliteten, akuttinnleggingar og bruken av legevakt med 20-25%, når vi justerer

Å HA SAMME FASTLEGE
I MEIR ENN 10 ÅR
REDUSERER MORTALITETEN,
AKUTTINNLEGGINGAR
OG BRUKEN AV LEGEVAKT
MED 20-25%

for ei rekke faktorar som kan påverke analysane. Endringane kjem etter ganske få år med same lege, og vert sterkare år for år. Studien er eit eksempel på kva norske helseregister er i stand til å gje av viktige resultat når dei vert kopla saman.

Resultata er viktige for den norske fastlegeordninga og for eitt av dei sentrale elementa, nemleg kontinuiteten ein person har med den faste legen over tid. Fastlegen betyr faktisk mykje for helsa di!

Steinar Hunskaar

Figur 3: Lederartikkelen fra Paraplyens siste nummer i 2021. På den neste siden var det omtale av tre ferske doktorgrader i allmenmedisin, en orientering om søknadsfrist og vilkår for allmennpraktikerstipend fra legeföreningen, samt omtale av at Lars Thore Fadnes, professor i allmenmedisin, som har fått en prestisjetung forskerpris for yngre forskere fra Det medisinske fakultet.

20 år med Paraplyen

Paraplyen har kommet i fire til seks utgaver årlig. I de aller fleste av disse har *Universitetslegen* hatt sine to sider med stoff fra akademisk allmennmedisin. Til sammen har det kommet ca. 100 utgaver i tiden 2001–2021 (figur 3).

Stoffområdene har stort sett vært de samme. Vi har presentert alle doktorgradene, mottakerne av forskningsstipend fra Allmennmedisinsk forskningsutvalg (AFU) og Allmennmedisinsk forskningsfond (AMFF), priser og heder, nye bøker fra fagmiljøet, og ellers store og mindre hendelser som kunne ha allmenn interesse.

For få år sidene skjedde en endring når det gjelder «redaktørens spalte», som vanligvis var omtale av en eller annen nyhet. Redaktøren av *Paraplyen* ønsket mer meninger og analyse i lederartikkelen, og slik har det vært siden. Redaktørene etter Arne Trippestad har vært Ola Jøsendal, Espen Rostrup og Katja Løvik.

I perioder har stoffet også vært trykket i *Syd-Vesten*, medlemsbladet til Rogaland legeförening.

Universitetslegen blir også lagt ut på nettsidene til Fagområde for allmennmedisin. Det er også utgitt to samlehefter, med utgivelsene fra henholdsvis 1995–1998 og 2001–2011.

Til sammen representerer utgavene av nyhetsbrevet en betydelig historisk felles hukommelse over hva som har hendt i det allmennmedisinske fagmiljøet siden 1995. Nyhetsbrevene har blant annet vært en viktig kilde under arbeidet med denne boken.